

Prensa forana: renov

La premsa forana de Mallorca es troba en una situació delicada. Una cruïlla s'obre davant aquesta associació de premsa –vertader moviment iniciador i sempre impulsor de la normalització lingüística a Mallorca– que veu com el pas dels anys l'ha portada a haver de prendre decisions de futur: la porta d'una major professionalització esdevé, en aquest sentit, en l'única possibilitat perquè pugui agafar noves forces. O això o el perill de quedar ensopida. Però per renovar-se seran necessaris nous sistemes de finançament.

La premsa local –o forana, com és coneguda a Mallorca i que expressa la idea de ser de fora de la capital, Palma– constitueix un fenomen que té una gran tradició a Mallorca, ja que hi ha capçaleres que aparegueren el segle passat –el setmanari *Sóller*, per exemple– i ha tingut una continuïtat al llarg del segle XX. En un període de màxima eferescència –durant la transició– moltíssims pobles mallorquins veïen aparèixer les seves pròpies capçaleres. El 1978 aquest procés culmina amb la creació de l'Associació de la Premsa Forana (APFM). En aquells moments només sis revistes foren les creadores de l'APFM. Però ben aviat l'associació començà a créixer, fins arribar a les 51 capçaleres que existeixen avui dia, corresponents a publicacions fetes a 37 municipis de Mallorca.

La difusió actual de la premsa forana és bastant important. És cert que la diversitat en tiratge i periodicitat fan una mica difícil parlar de difusió global, però així i tot el tiratge és molt elevat. Acumulant mensualment les tirades de setmanals, quinzenals, mensuals, bimestrals i trimestrals, resulta una tirada global de 95.800 exemplars. Si es considera un sola tirada per a cada capçalera la xifra se situaria entorn dels 60.000 mensuals. Aquestes xifres de tiratge s'han d'entendre sobre una població –la dels 37 municipis– d'unes 250.000 persones. Això significa que la incidència de les revistes és molt considerable, amb uns índexs de lectors de més del 60% de la totalitat de la població, segons el llibre-memòria editat per la mateixa APFM.

Pel que fa a l'idioma emprat, la majoria usa exclusivament el català (30 publicacions), i no n'hi ha cap d'exclusivament feta en castellà. Bilingües amb majoria de castellà n'hi ha 12, i amb majoria de català, 9 publicacions.

Miquel Company i Florit (Sant Joan, 1957), responsable de la revista del seu poble, *Mel i*

La premsa forana de Mallorca es debat entre l'esforç per aconseguir una major qualitat professional o caure irreversiblement en la crisi. Aquest important sector de la comunicació es troba en un moment difícil.

Sucre, és des del maig d'enguany el nou president de l'APFM, associació de la qual ja n'era el vice-president des de l'any 1992. Per Company l'associació viu en aquests moments en una situació delicada " fruit de la pèrdua, almenys una mica, de la idea de país que la va animar des d'un principi. És difícil conèixer-ne la causa, però segurament té a veure amb el fet que la qüestió econòmica és ja tan determinant que deixa en un segon pla qualsevol altra consideració. D'aquí que hi hagi una sèrie de revistes que puguin desaparèixer aviat, totalment ofegades".

L'origen del problema de la descapitalització de les revistes, i de l'Associació, és doble. Company, per una banda, assenyala la manca d'uns sistemes d'ajuts institucionals establerts de manera fixa: "no hi ha, com a Catalunya, unes línies clares i fixes d'ajuda a la premsa forana. Això fa que mai no sapiguem què podrem rebre en ajudes de les institucions. Cada any pot canviar, i així és pràcticament impossible poder posar-se a fer plans ambiciosos pel futur". Per altra banda hi ha el problema que de la professionalització: "les revistes les feim, en la majoria dels casos, de forma totalment voluntària, sense professionalitzar. Això fa que la gent hi invertisqui moltíssimes hores, i a vegades també doblers... i és clar, això arriba a cansar".

La professionalització, aquesta és la clau. Algunes revistes tenen qualque persona professionalitzada. Però per accedir a majors cotes de professionalització, que Company considera imprescindible per a la perdurabilitat amb salut de la premsa forana, caldria superar l'àmbit estricte del poble. "Pràcticament totes les revistes tenen el seu àmbit en el poble d'origen, i fins ara no hi ha hagut voluntat de superar aquest àmbit, precisament perquè no estan professionalitzades". És un cercle viciós: àmbit reduït i per tant poca tirada i per consegüent poca publicitat, el que significa pocs ingressos que no fan viable ampliar l'àmbit i augmentar la professionalització contractant personal.

Una revista, el *Migjorn*, va intentar fa un parell d'anys superar i trencar aquest cercle. Va arribar a diversos pobles de la comarca de Migjorn, però les expectatives publicitàries no es varen veure mai satisfetes i hagué de tancar.

Miquel Company vol actuar sobre el cercle viciós: "Primer hem de veure si totes les revistes comparteixen aquesta anàlisi i després què podem fer per assegurar-nos el futur, que

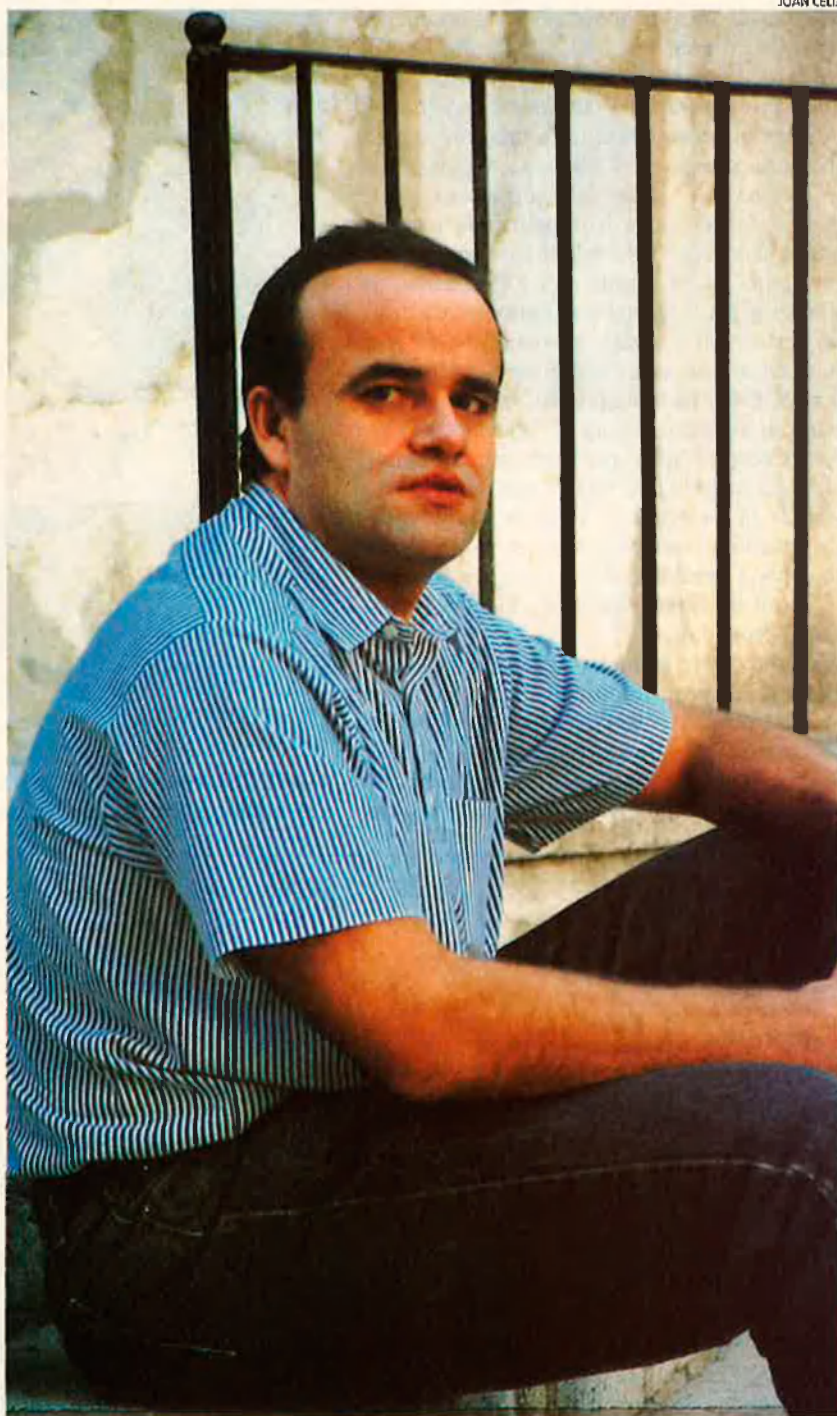
ir-se O...

jo estic convençut que exigeix aquesta professionalització, tant de l'Associació com de les revistes. En aquests moments la junta directiva comença a establir contacte amb tot-hom per tal d'arribar al necessari consens per a veure si estam d'acord a cercar un model de creixement i consolidació pel futur".

Una possible idea a seguir seria, segons Company, la premsa comarcal catalana. "En el seu cas tenen unes ajudes clares, normativitzades, que estan emmarcades dins les ajudes previstes en la Llei de Normalització Lingüística i no depenen, com nosaltres, de la voluntat dels governs de torn. Això dóna una estabilitat molt preuada, que nosaltres evidentment no tenim". Aquesta seria la primera passa. Una segona fase seria la d'implantar directament les revistes que ho desitjassin en projectes per superar els estrets àmbits dels pobles. "Així -preveu el president de l'APFM- podria intentar-se la via de la publicitat d'una forma més constant i professionalitzada, amb gent dedicada a aconseguir-ne, perquè és evident que de les institucions no rebrem tanta ajuda com seria necessari ni tampoc cal que sigui així: és imprescindible el finançament privat. En definitiva, la resposta al repte de futur que tenim plantejat cal que surti de la cohesió entre totes les revistes per tal d'anar superant aquest excés de voluntarisme -que tampoc s'ha de perdre totalment, ni prop fer-hi- que en aquests moments condiciona el progrés".

Pel que fa a l'estructuració territorial de l'Associació, hauré d'assolir l'àmbit insular. De fet, a les altres illes no hi ha fenòmens semblants. "A Menorca -diu Company- sí que tenen revistes de tipus local, i també tenen una associació de premsa local, però són majoritàriament en català i d'aquí que tinguin una problemàtica diferent. Pel que fa a Eivissa, no n'hi ha res. Hem tengut contactes amb l'associació menorquina, però els interessos de cada entitat són diferents i, a més, el fet insular marca molt, tant a ells com a nosaltres.". I això explica que hi hagi possibilitats d'arribar, almenys a curt termini, a una unió.

El model de futur desitjable, segons Company, seria un de semblant al català: "en aquests moments entre ells i nosaltres, al marge del fet lingüístic, no hi ha cap més semblança. Al contrari del que passa a Catalunya, a Mallorca no hi ha una estructura que permeti la professionalització. En aquests moments només hi ha unes dotze persones implicades

Després d'uns anys d'eufòria, els de la transició, la premsa forana de Mallorca ha entrat en una fase delicada. S'hi juga el futur. El seu president, Miquel Company, assegura que només la professionalització pot ser l'opció que permeti el creixement i la consolidació.

amb algun grau de professionalitat, i això comptant totes les revistes de l'illa. És evident que no existeixen estructures empresarials fortes. Assegurar el futur comporta, crec, seguir aquest camí d'anar creant algunes estructures empresarials que assegurin cobrir les necessitats de finançament. D'aquesta manera es podria anar professionalitzant més les redaccions i també la part de gerència. Així s'asseguraria que les revistes no desapareguessin quan el responsable es cansa, cosa que, dissortadament, passa sovint".

La nova situació política de Mallorca -amb

SOCIETAT

JOAN CELIÀ

un Consell Insular governat per l'anomenat Pacte de Progrés fruit de l'acord entre PSOE, PSM, UM i EU-, així com el canvi de presidència en el Govern autònom, són motius suficients perquè Miquel Company tingui una certa esperança. "Els nous responsables polítics haurien de ser més sensibles que els anteriors al fenomen de la premsa forana. En aquest sentit, per les declaracions que he pogut veure, hi ha motius per l'esperança. Si més no hi ha indicis d'una major predisposició per arribar a alguns acords, si bé de moment encara no s'ha concretat res". El president de l'APFM tenia previst, la passada setmana, entrevistar-se amb el president del Govern, Cristòfol Soler, per tractar aquest tema.

L'esperança de l'APFM és que, amb la creació de la Direcció de Política Lingüística, i la dotació pressupostària de prop de 500 milions per a normalització, es pogués arribar a un acord de finançament semblant a l'existent al Principat.

El repte que té plantejat la premsa forana de Mallorca és prou important. Si no se'n surt bé, diu Company, "moltes capçaleres podrien desaparèixer, i això provocaria la feblesa d'un moviment cabdal per a la normalització del català a Mallorca" **Miquel Payeras**

L'APFM reuneix 51 capçaleres de 37 municipis. Més del 60% de la població mallorquina llegeix aquestes revistes.

CAVAS HILL

Gran Toc Hill.

Gran Reserva.

Imponent. Majestuós.

Solemne.

Amb cos. Elegant.

Harmoniós.

De bona fusta.

Roure.

